

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 70 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunta on 26 päivänä syyskuuta 1985 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 129 laiksi eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta. Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt eduskunnan 29 päivänä maaliskuuta 1985 valiokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämän ed. Pesolan ym. toivomusaloitteen n:o 117 leasing- ja vuokrakoneita koskevan liikevaihtoverohuojennuksen aikaansaamisesta.

Investointitavaroiden ostohinnat eivät liikevaihtoverojärjestelmässämme ole periaatteessa yrityksille vähennyskelpoisia myynnin verotusarvoa laskettaessa. Tuotannollisten investointien eli tiettyjen laissa rajattujen teollisuusrakennusten sekä tuotantokoneiden ja -laitteiden ostohinnat on kuitenkin säädetty vähennyskelpoiksi. Uusista teollisuusrakennuksista vähennys on 75 prosenttia, joka keskimäärin vastaa rakennuksen ostohintaan sisältyvien liikevaihtoverollisten kustannusten määrää. Tavaroiden valmistustoimintaa harjoittavilla verovelvollisilla on oikeus 80 prosentin vähennykseen muun muassa välittömästi valmistustoiminnassa käytettävien koneiden, laitteiden ja työkalujen ostohinnasta.

Hallitus ehdottaa, että teollisuusrakennusten liikevaihtoverovapaus laajennettaisiin koskemaan myös tutkimustoiminnan harjoittamiseen käytettäviä rakennuksia. Vastaavasti laajennettaisiin

tuotannollisten kone- ja laiteinvestointien osittainen liikevaihtoverovapaus koskemaan tutkimustoiminnassa käytettäviä koneita ja laitteita, mikä lisäksi edellä tarkoitettu osittainen liikevaihtoverovapaus muutettaisiin koskemaan vain niitä koneita, joita pääasiallisesti käytetään liikevaihtoverovapauteen oikeuttavassa toiminnassa.

Toivomusaloitteessa n:o 117 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi pikaisiin toimenpiteisiin leasing- ja vuokrakoneiden liikevaihtoverohuojennuksen aikaansaamiseksi.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Käsittelemänsä aloitteen suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 117 hylättäisiin.

Helsingissä 8 päivänä marraskuuta 1985

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, varapuheenjohtaja Muurman, jäsenet Ajo, Joutsenlahti, Koskenniemi, Linna, Malm, Mäki-

Hakola, Poutanen, Rosnell, Sutinen, Tenhiälä, Tikka ja Vainio sekä varajäsenet Hietala, Järvenpää, Kuusio, Manninen, Piipari, Sasi ja Vepsäläinen.

Vastalauseita

I

Alun perin suhdanneperustein teollisuusrakennuksille ja tuotannollisille kone- ja laiteinvestointeille on ryhdytty myöntämään osittaista liikevaihtoverovapautta. Nyt hallitus on laajentamassa tätä myös tutkimustoiminnassa käytettäviin rakennuksiin sekä koneisiin ja laitteisiin. Asiallisesti hallitus on asteittain siirtymässä liikevaihtoverosta arvonlisäverojärjestelmään, jossa teollisuus vapautetaan verosta ja vero kohdistetaan yksinomaan kotimaiseen kuluttajaan. Muutoin-

kin hallitus on eri muodoin vähentämässä elinkeinotoiminnan verotusta ja vastaavasti lisäämässä kansalaisten verotusta eritoten välillisten verojen muodossa.

Me emme valiokunnan enemmistön tavoin pidä hallituksen verolinjaa oikeudenmukaisena.

Ehdotammekin,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 8 päivänä marraskuuta 1985

Osmo Vepsäläinen

Irma Rosnell

Niilo Koskenniemi

II

Hallitus esittää, että teollisuusrakennusten liikevaihtoverovapaus laajennettaisiin koskemaan myös tutkimustoiminnan harjoittamiseen käytettäviä rakennuksia ja että tuotannollisten kone- ja laiteinvestointien osittainen liikevaihtoverovapaus ulotettaisiin koskemaan tutkimustoiminnassa käytettäviä koneita ja laitteita. Näitä muutoksia kokoomus pitää hyvin myönteisinä, koska ne edistävät suomalaisen teollisuuden tutkimustoimintaa ja näin kehittymistä.

Hallitus esittää kuitenkin samalla tuotannollisten investointien liikevaihtoverovapauden olennaista supistamista. Hallitus esittää tuotannollisten kone- ja laiteinvestointien osittaisen liikevaihtoverovapauden rajoittamista vain *pääasiallisesti* tavaroiden valmistustoiminnassa käytettäviin laitteisiin. Tällä esityksellä on tarkoitus muuttaa korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessään (KHO 1984 B II 653, 5.9.1984) omaksunsa linjaa liikevaihtoverovapauden edellytysten suhteen. Hallituksen tarkoitus on saattaa voimaan asiassa verottajan aikaisempi tulkinta. Markkamäärältään tämä muutos on eräiden arvioiden mukaan jopa selvästi suurempi kuin tutkimustoiminnalle esityksen mukaan annettava huojennus.

Eritystä huomiota on syytä kiinnittää siihen, ettei hallituksen esityksen pääasiallisessa sisällössä

mainita asiasta mitään ja itse perusteluissakin vain ohimennen yksityiskohtaisten perusteluiden yhteydessä. Kokoomuksen mielestä verotuksen tulkinnan oikeuskehityksen jälkihuollon tarve on olennainen. Hallituksen esitykset ovat kuitenkin viime aikoina sisältäneet vain muutoksia, joilla on muutettu vain verovelvollisille edullista verosäännösten tulkintaa. Sen sijaan jälkihuolto ei ole koskenut lainkaan verovelvolliselle epäedullisten tulkintamuutosten korjaamista, joista tuotannollisten investointien liikevaihtoveron osalta voitaisiin aivan viime ajoilta mainita mm. tuotantolaitosten yhteydessä olevien voimalaitosten laitteiden liikevaihtoveruhuojennuksen poistuminen, ulkomaille myytävän käyttöomaisuuden liikevaihtoveruhuojennuksen palautuminen ja ns. rakennuksen päällerakentamisen liikevaihtoveruhuojennuksen poistuminen.

Kokoomuksen mielestä pääasiallisuuskriteeri ei ole onnistunut. Laitteiden yli 50 prosentin käyttö tavaroiden valmistustoimintaan on hyvin vaikeasti arvioitavissa ja selvitettävissä. Jo tänä päivänä tekniikan kehittyminen edellyttää suunnittelun ja valmistuksen kiinteätä yhteistyötä. Uusimman sukupolven tietokoneet osallistuvat sekä prosessien suunnitteluun että niiden ohjaukseen ja laitteita käyttöön otettaessa alussa tuotannollisen toiminnan osuus ei välttämättä ole 50 prosenttia.

Näin hallituksen esittämä verosäännös toimii epätarkoituksenmukaisella tavalla ja jopa haittaa tekniikan kehittymistä.

Kokoomuksen mielestä vähennys tulisi saada, mikäli laitteita *olennaisella tavalla* käytetään valmistustoiminnassa. Tällöin laitteiden käytön tulisi olla jatkuvaa ja säännönmukaista ja ratkaisevana kriteerinä olisi laitteiden tarve valmistustointaan. Tällainen edellytys olisi joustava, kor-

keimman hallinto-oikeuden kannan mukainen ja hyvin toteuttaisi liikevaihtoverohuojennuksen varsinaista tarkoitusta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin seuraavan sisältöisenä:

Laki

eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin 19 päivänä joulukuuta 1980 annetun lain (848/80) 3 §:n 1 momentti sekä 4 §:n 1 ja 3 momentti, näistä 4 §:n 1 ja 3 momentti sellaisina kuin ne ovat 3 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (875/82), näin kuuluviksi:

3 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

4 §

Tavaroiden valmistustoimintaa harjoittava verovelvollinen saa vähentää 80 sadasosaa välittömästi tässä toiminnassa tai siihen liittyvässä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa *olennaisella tavalla* käytettäväksi hankkimiensa ja itse maahantuomiensa koneiden, laitteiden ja työkalujen sekä niiden osien samoin kuin niiden hankinnan yhteydessä suoritettavien verollisten asennustöiden

ostohinnoista, tai jos verovelvollinen on itse valmistanut mainitut tavarat, 80 sadasosaa liikevaihtoverolain 17 §:n 1 momentin mukaisesti myynnin verotusarvoon luettavasta määrästä.

— — — — —
(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)
— — — — —

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 8 päivänä marraskuuta 1985

Kimmo Sasi

Pentti Mäki-Hakola
Heikki Järvenpää

Pertti Salolainen

